

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Knjižnica centra za istraživanje mora

Danijela Erman

Institut Ruđer Bošković
Knjižnica Centra za istraživanje mora
Giordana Paliage 5, 52210 Rovinj
danijela.erman@cim.irb.hr

Knjižnica Centra za istraživanje mora u Rovinju specijalna je knjižnica u sastavu Knjižnice Instituta Ruđer Bošković. Smještena je na samoj morskoj obali do zgrade Centra, u crkvi Sv. Gotharda sagrađenoj 1749. Crkva je dugi niz godina bila zapuštena, a kad je fond knjiga znatno porastao i prostor u samoj zgradi postao pretijesan, došlo se na ideju da se crkva pretvori u knjižnicu.

Nastanak knjižnice teško je precizno datirati jer se knjižnica stvarala i razvijala dugi niz godina, usporedno s Centrom. Organizirano istraživanje mora u Rovinju započelo je još 1891. godine kada je osnovana ispostava Berlinskog akvarija. Zanimanje znanstvenika za Jadransko more je raslo, pa je početak 20. stoljeća obilježilo stvaranje i opremanje novih laboratorija, akvarija, nabava plovila te postupno obogaćivanje knjižnice. Nakon što je u Prvom svjetskom ratu Institut gotovo prestao s radom, početkom tridesetih godina dogovorena je zajednička talijansko-njemačka uprava Instituta. U narednim godinama Institut postaje jedan od najznačajnijih na Sredozemlju, a po prvi puta počinje izdavati vlastite časopise *Thalassia* i *Note*.

Drugi svjetski rat ponovno prekida istraživanja: zgrada je oštećena, a inventar raznesen. Časopisi koji su prije desetak godina počeli izlaziti sada prestaju izlaziti. I knjižnični je fond, koji je tada sadržavao 15 000 svezaka, odnesen u Trst. Dio fonda je vraćen, a dio se još i danas nalazi u tršćanskom Laboratoriju za morsku biologiju.

Nakon ratnih razaranja počinje obnova Instituta. Godine 1948. JAZU osniva Institut za biologiju mora čije je glavno područje djelovanja ribarstvena biologija i unapređivanje školjarstva u suradnji sa znanstvenicima iz drugih zemalja Europe.

Početkom šezdesetih u Rovinju je osnovan Laboratorij za morsku radioekologiju Instituta Ruđer Bošković, što je otvorilo vrata pripajanju rovinjskih laboratorija Institutu Ruđer Bošković.

Od 1956. Institut izdaje vlastiti časopis *Thalassia Jugoslavica* u kojem su objavljivani radovi djelatnika i njihovih suradnika vezani uz morsku biologiju. Časopis je izlazio sve do 1991. godine te je bio razmjenjivan, a knjižnici Centra priskrbio velik broj inozemnih časopisa.

Knjižni fond danas broji oko 17 000 svezaka, a sastoji se od:

– **referentne zbirke** – Enciklopedija Leksikografskog zavoda, Enciklopedija Jugoslavije, Pomorska enciklopedija, Tehnička enciklopedija, veći broj bioloških i kemijskih leksikona, rječnika hrvatskog i stranih jezika...

– **zbirke knjiga** – s područja biologije, kemije i fizike mora. Knjige se nabavljaju prema zahtjevima korisnika, obrađuju u ISIS-u, a potom objavljuju u skupnom katalogu SZI-prirodoslovlje kao cjelina fonda knjižnice IRB.

– **zbirka časopisa** – časopisi čine najveći dio fonda knjižnice. Tijekom stoljeća postojanja Centra u knjižnicu je pristiglo tristotinjak naslova časopisa sa svih kontinenata. Radi se uglavnom o časopisima koji su stizali kao dar ili razmjenom. Danas, kada *Thalassia Jugoslavica* više ne izlazi, broj naslova razmjenom pada. Knjižnica je pretplaćena na 22 naslova (<http://knjiznica.irb.hr/hrv/rovinj/lista-cas.html>). Najveći je dio pretplaćen potporom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, dok dio samostalno nabavlja Institut. Danas su pretplaćeni naslovi u paketu s ostalim časopisima istih izdavača dostupni i u elektroničkoj inačici, što je olakšalo i ubrzalo pristup znanstvenim informacijama.

– **kartografska zbirka** – sastoji se od stotinjak karata Sredozemlja i Jadrana.

– **zbirka starih publikacija** – obuhvaća rijetka izvješća s ekspedicija. Posebno su vrijedna izvješća ekspedicije *Challenger* u 45 svezaka u kojima je dan opis biljnog i životinjskog svijeta svjetskih oceana i mora. Od ostalih izvješća spomenula bih *Plankton Expedition*, *Campagnes Scientifiques Monaco* i *Danish Oceanographic Expedition*. Knjižnica uz nekoliko naslova austrijskih, njemačkih i talijanskih časopisa iz 19. stoljeća posjeduje i dva sveska Linneovog djela *Systema naturae* iz 18. stoljeća, što su i najstarije knjige ove knjižnice.

I na samom kraju predstavljanja knjižnice Centra za istraživanje mora u Rovinju, valja napomenuti da je knjižnica, iako ponajprije služi djelatnicima Centra, otvorena za sve zainteresirane koji se mogu uvjeriti u njezinu znanstvenu i kulturno-povijesnu vrijednost.

